

International Journal of Innovative Research in Education

Volume 01, Issue 1, (2014) 01-09

<http://sproc.org/ojs/index.php/IJIRE>

A comparison the factors affected on academic satisfaction of students between traditional learning and distance learning models ***Geleneksel ve uzaktan eğitim modellerinde öğrencilerin akademik tatminini etkileyen faktörlerin karşılaştırılması***

Mahmut Demir *, Turizm ve Otelcilik YO., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir-Isparta, Türkiye.

Şirvan Şen Demir, Turizm ve Otelcilik YO., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir-Isparta, Türkiye.

Suggested Citation:

Demir, M. & Demir, Ş., Ş. (2014). A comparison the factors affected on academic satisfaction of students between traditional learning and distance learning models, *International Journal of Innovative Research in Education*. <http://sproc.org/ojs/index.php/IJIRE>, 1(1), 01-09

Seçim ve hakem süreci sorumlusu Doç. Dr. Zehra Ozcinar, Atatürk Öğretmen Akademisi, Kıbrıs

©2014 SciencePark Research, Organization & Counseling. All rights reserved.

Abstract

The traditional on-campus classroom environments and distance learning have been the issue of debate and research in recent years. This research has also focused on these models. The main purpose of this research was to determine the factors affecting academic satisfaction and also the differences in academic satisfaction between distance learning and traditional learning students in tourism management education at SDU. To reach of the present research, first the literature was consulted to provide a conceptual model. Appropriate to the research model, 5-point Likert type survey has been prepared. Through conducting a face-to-face interview with 110 students of traditional learning program and an online (via internet) interview with 82 students of distance learning program were collected in the academic year of 2014-2015. The data obtained from the students was analysed via the SPSS. For the pre-test, reliability and validity analysis was done. And independent samples t-test was also used to determine whether differences in academic satisfaction of two groups. At second stage, structural and convergent validity of the data have revealed with the factor analysis. Then, correlation analysis and regression analysis were used. As a result, the findings demonstrated that the significant relationship between independent variables and academic satisfaction and all hypotheses have been supported.

Keywords: academic satisfaction, traditional learning, distance learning.

* ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: **Mahmut Demir**, Süleyman Demirel Üniversitesi, Turizm ve Otelcilik YO., Eğirdir-Isparta, 32500 Türkiye.
E-mail adres: mdemir1@gmail.com / Tel.: +90 544 222 48 33

Özet

Son yıllarda Geleneksel Eğitim Modeli (GEM) ve Uzaktan Eğitim Modeli (UZEM) tartışma ve araştırma konusu olmuştur. Bu araştırma da bu modellere odaklanmıştır. Araştırmanın amacı Süleyman Demirel Üniversitesinde Turizm İşletmeciliği eğitim gören GEM ve UZEM öğrencilerinin akademik tatminini etkileyen faktörler ve akademik tatminin modeller arasında yarattığı farklılıkları belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için öncelikle alan yazın taraması yapılarak kavramsal model oluşturulmuştur. Araştırma modeline uygun Likert türü 5'li ölçekte bir anket hazırlanmıştır. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında 110 GEM ve 82 UZEM öğrencisiyle yüz yüze görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Öğrencilerden elde edilen veriler SPSS aracılığıyla analiz edilmiştir. Güvenirlik ve geçerlik için bir ön test gerçekleştirilmiştir. İki model arasında bağımsız değişkenlerin algılamasında fark olup olmadığını belirlemek için t testi uygulanmıştır. İkinci aşamada yapısal ve yakınsak geçerlilik ve faktör analizi yapılmıştır. Sonraki aşamada korelasyon ve regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçta, ulaşılan bulgular faktör grupları arasında bir ilişki olduğunu, bağımsız değişkenlerin akademik tatmin faktörünü etkilediğini ve tüm hipotezlerin desteklendiğini göstermektedir.

Keywords: akademik tatmin, geleneksel eğitim, uzaktan eğitim.

1. Giriş

İnsan yaşamında planlı ve/veya plansız bir şekilde öğrenme ve kişisel gelişme isteği, eğitim gereksinimini ortaya çıkarır. Günümüz koşullarında bilginin en önemli donanım unsuru olması, kişiler arası rekabetin oluşmasına neden olurken ister istemez bu rekabetten eğitim faaliyetleri de etkilenmektedir. Özellikle teknolojinin yoğun bir şekilde kullanılması eğitim faaliyetlerinin de farklı şekillerde gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır. Geleneksel eğitim-öğretim modelinin uzaktan öğretim, proje bazlı öğretim, açık öğretim vb uygulamalarla çeşitlendirilmesi insanların öğrenme gereksiniminde farklı eğitim modellerini ortaya çıkarmaktadır.

Geleneksel eğitim-öğretim modeli (GEM) ile uzaktan eğitim-öğretim modeli (UZEM) arasındaki temel farklılığın yalnızca mekânsal unsurlar değil aynı zamanda teknoloji yoğun iletişim ve öğrenim tekniklerinin de etkin bir şekilde kullanılmasına göre ayrıştığını belirtmek gerekir. Her iki öğretim yönteminin kendine göre belirli özelliklere sahip olması, öğrenim gören bireylerin akademik beklentilerinin de farklı değişkenlere göre belirlenebileceğini göstermektedir. Bununla birlikte, içsel ve dışsal pek çok faktör her iki eğitim modelinde farklı sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Bu çalışmada GEM ile UZEM'de öğrencilerin akademik tatmin düzeylerini etkileyen faktörler belirlenerek, aynı zamanda modellere göre karşılaştırması yapılmaktadır.

Bu çerçevede araştırmanın hipotezlerini aşağıda şekilde ifade etmek mümkündür;

- H₁: "Eğitim Programı" öğrencilerin akademik tatminini etkiler.
- H₂: "Öğretim Elemanları" öğrencilerin akademik tatminini etkiler.
- H₃: "Eğitimde Teknolojik Altyapı" öğrencilerin akademik tatminini etkiler.
- H₄: "Eğitim Yönetimi" öğrencilerin akademik tatminini etkiler.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Ölçeği

Araştırmada kullanılan "Akademik Tatmin" (AKAT) ölçeği Demir ve Demir (2011; 2014) çalışmalarından yararlanılarak geliştirilmiştir. Yararlanılan ölçeklerde yer alan ifadelerin bir sentezi olarak yeniden oluşturulan AKAT ölçeği toplam 36 değişken içermektedir. Ancak 4 değişken genel yapıyı bozduğu için değerlendirme dışı tutularak ölçek 32 değişken ile uygulanmıştır. Genel olarak eğitim programı, öğretim elemanları, eğitim yönetimi, teknolojik eğitim altyapısı gibi faktörler altında

yer alan değişkenler Likert türü 5'li aralıkta (1=kesinlikle katılmıyorum...5=kesinlikle katılıyorum) yapılandırılmıştır. Ölçek öncelikle yapısal geçerlilik açısından ön teste tabi tutulmuş ve ulaşılan değerler veri analizi için uygun düzeydedir. Ölçeğin genel güvenilirlik düzeyi (Cronbach alpha değeri) 0.87; eğitim programı faktörü için $\alpha=0.92$, öğretim elemanları faktörü için $\alpha=0.85$, eğitimde teknolojik altyapı faktörü için $\alpha=0.83$, eğitim yönetimi faktörü için $\alpha=0.81$ ve akademik tatmin faktörü için $\alpha=0.94$ olarak gerçekleşmiştir.

2.2. Veri Toplama

Araştırma örneklemini Süleyman Demirel Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulunda öğrenim gören örgün ve uzaktan eğitim öğrencilerinden oluşmaktadır. Örgün öğretimde 110, uzaktan öğretimde 82 olmak üzere toplam 192 öğrenci bulunmaktadır. Veriler öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılarak, anket formu aracılığı ile toplanmıştır. 2014 yılında gerçekleştirilen bu çalışmada 32 kişi ile bir ön test yapılarak soruların anlaşılabilirliği ölçülmüştür. Anket çalışması bir ders başlangıcında tüm öğrencilere uygulanmış ve anlaşılmayan sorulara anında açıklık getirilmiştir. Bu nedenle değerlendirmeye alınmayacak özellikte bir anket formu olmamıştır.

2.3. Veri Analizi

Verilerin çözümlenmesi ve analizi için SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilere öncelikle genel güvenilirlik ve geçerlik analizi uygulanmıştır. Ulaşılan istatistiksel bulguların sosyal bilimler için kabul edilebilir oranın üzerinde gerçekleşmesinin ardından, verilere sırasıyla faktör analizi, t testi korelasyon analizi ve regresyon analizi uygulanmış ve sonuçlar tablolar yardımıyla bulgular kısmında yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Araştırma verilerinin analizinde genel olarak güvenilirlik ve geçerlik düzeylerinin (Cronbach Alpha, $\alpha=0.87$ ve $p<0.01$) kabul edilebilir ve anlamlı düzeyde gerçekleşmesi diğer analizler için önemli bir adımdır (Özdamar, 1999; Sekaran, 2000; Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Buradan hareketle, ölçek değişkenlerine (maddelerine) faktör analizinin uygulanıp uygulanamayacağına karar verebilmek amacıyla KMO değerinden ve Bartlett testi istatistiksel değerlerinden yararlanılmıştır. KMO değeri 0.86; Bartlett's Test of Sphericity=2323.11 ve $p=0.001$ düzeyinde anlamlı olması nedeniyle kullanılan ölçeğe faktör analizi uygulamak için çalışmada örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu görülmektedir (Tablo 2).

GEM ve UZEM'deki öğrencilerin AKAT değişkenlerinin algılamalarına yönelik bir karşılaştırma yapılmıştır. Bu karşılaştırmada t testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda her iki eğitim modelindeki öğrencilerin AKAT değişkenlerinin büyük çoğunluğuna ilişkin algılamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$t_{(192)}<2$ $p>0.05$]. Ancak bazı değişkenlerin her iki grup açısından değerlendirilmesinde anlamlı farklılıkların olduğuna yönelik algılama sonuçlarına ulaşılmıştır. "Öğretim elemanları sınavlarda adaletlidir" [$t_{(192)}= -4.21$ $p< .01$], "dersler bilgisayar destekli işlenir" [$t_{(192)}= -4.75$ $p< .01$], "dersler görsel içeriklerle desteklenir" [$t_{(192)}= -6.19$ $p< .01$], "e-doküman olanakları vardır" [$t_{(192)}= -8.81$ $p< .01$] ve "teknolojik altyapı akademik olarak tatmin edicidir" [$t_{(192)}= -2.46$ $p< .01$] ifadelerinin algılamasında UZEM lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna karşın, "bilgi ve becerileri sağlayarak eğitim verimliliği artırılır" [$t_{(192)}= 2.87$ ve $p< .01$], "gerek duyulan eğitim konularını belirler" [$t_{(192)}= 2.44$ ve $p< .05$], "yönetim öğrenci sorunlarına çözüm üretir" [$t_{(192)}= 2.07$ ve $p< .01$], "yönetime her zaman kolaylıkla ulaşılabilir" [$t_{(192)}= 3.82$ ve $p< .05$] ve "esnek eğitim programı uygulanır" [$t_{(192)}= 7.79$ ve $p< .01$] ifadelerinin algılamasında ise GEM lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların AKAT değişkenlerini algılamalarının karşılaştırılması (t testi)

Değişkenler	Grup	n	X	SS	t	p
Eğitim programı sektörel gerekliliklere göre hazırlanmıştır	GEM	110	4.01	.76	1.12	.091
	UZEM	82	3.96	.88		
Eğitim programı güncel konulara göre planlanmıştır	GEM	110	3.99	.83	1.04	.243
	UZEM	82	3.71	.85		
Eğitim programındaki dersler sayısal olarak yeterlidir	GEM	110	3.87	.89	1.53	.115
	UZEM	82	3.75	.84		
Eğitim programındaki dersler içerik olarak yeterlidir	GEM	110	4.11	.70	-0.89	.224
	UZEM	82	4.24	.66		
Eğitim programı alanında uzmanlarca yürütülür	GEM	110	3.76	.88	-1.33	.274
	UZEM	82	3.92	.80		
Öğretim elemanları öğrencileri bir birey olarak dikkate alır	GEM	110	3.96	.92	1.28	.301
	UZEM	82	3.72	.99		
Öğretim elemanları sınavlarda adaletlidir	GEM	110	3.17	1.26	-4.21	.007
	UZEM	82	3.89	.83		
Öğretim elemanları sorulara/mesajlara cevap verir	GEM	110	4.03	.67	1.34	.178
	UZEM	82	3.92	.84		
Öğretim elemanları ders işlerken güncel konulara önem verir	GEM	110	3.56	.95	-1.39	.143
	UZEM	82	3.58	.91		
Öğretim elemanları ders programına uyar	GEM	110	3.91	.99	-1.49	.093
	UZEM	82	4.12	.68		
Öğretim elemanları öğrencilerle iletişime açıktır	GEM	110	3.84	.72	-1.12	.099
	UZEM	82	3.91	.88		
Öğretim elemanları kaynak konusunda yardımcı olur	GEM	110	3.36	1.32	-1.44	.491
	UZEM	82	3.51	1.24		
Dersler bilgisayar destekli işlenir	GEM	110	3.63	1.08	-4.75	.003
	UZEM	82	4.82	.61		
İnternet erişimi sınırsızdır	GEM	110	4.34	.56	1.07	.701
	UZEM	82	4.23	.62		
Dersler görsel içeriklerle desteklenir	GEM	110	3.72	.96	-6.19	.001
	UZEM	82	4.66	.54		
E-doküman olanakları vardır	GEM	110	3.01	1.24	-8.81	.001
	UZEM	82	4.78	.42		
Ders notları anında paylaşılır	GEM	110	3.67	.85	1.79	.075
	UZEM	82	3.61	.94		
Sosyal medya ders grubu/bilgi paylaşımı vardır	GEM	110	3.92	.86	-1.69	.101
	UZEM	82	4.23	.59		
Bilgi ve becerileri sağlayarak eğitim verimliliği artırılır	GEM	110	3.97	.94	2.87	.009
	UZEM	82	3.24	1.22		
Gerek duyulan eğitim konularını belirler	GEM	110	3.84	1.01	2.44	.031
	UZEM	82	3.15	1.29		
Yönetim kişisel gelişimi destekleyecek etkinlikler gerçekleştirir	GEM	110	3.98	.81	1.27	.317
	UZEM	82	3.83	.86		
Yönetim öğrenci sorunlarına çözüm üretir	GEM	110	4.02	.65	2.07	.011
	UZEM	82	3.23	.92		
Yönetime her zaman kolaylıkla ulaşılabilir	GEM	110	4.07	.66	3.82	.021
	UZEM	82	3.01	1.13		
Yönetim eğitim programının işleyişini takip eder	GEM	110	3.84	1.28	.81	.155
	UZEM	82	3.69	1.35		
Yönetim esnek eğitim programı uygular	GEM	110	3.87	.86	7.79	.001
	UZEM	82	2.42	1.73		
Öğretim elemanları akademik olarak tatmin edicidir	GEM	110	3.98	.79	.89	.426
	UZEM	82	4.04	.72		
Eğitim programı akademik olarak tatmin edicidir	GEM	110	3.73	.94	-0.87	.337
	UZEM	82	3.81	.89		
Teknolojik altyapı akademik olarak tatmin edicidir	GEM	110	3.60	.84	-2.46	.041
	UZEM	82	4.15	.69		
Eğitim yönetimi akademik olarak tatmin edicidir	GEM	110	3.21	1.17	.98	.511
	UZEM	82	3.13	1.29		

Tablo 2.Faktör analizi sonuçları

Faktör Grupları ve Maddeler	Faktör Yükü	Ölçüm Değerleri	
Eğitim Programı			
...sektörel gerekliliklere göre hazırlanmıştır	.911	Özdeğer	=9.18
...güncel konulara göre planlanmıştır	.899	AFY (%)	=27.68
...ndaki dersler sayısal olarak yeterlidir	.842	Standart sapma	=1.09
...ndaki dersler içerik olarak yeterlidir	.808	Ortalama	=3.85
...alanında uzmanlarca yürütülür	.801	α	=.92
		p	=.001
Öğretim Elemanları			
...öğrencileri bir birey olarak dikkate alır	.904	Özdeğer	=4.60
...sınavlarda adaletlidir	.877	AFY (%)	=11.24
...sorulara/mesajlara cevap verir	.861	Standart sapma	=1.12
...ders işlerken güncel konulara önem verir	.844	Ortalama	=3.79
...ders programına uyar	.813	α	=.85
...öğrencilerle iletişime açıktır	.802	p	=.001
...kaynak konusunda yardımcı olur	.776		
Eğitimde Teknolojik Altyapı			
Dersler bilgisayar destekli işlenir	.888	Özdeğer	=3.15
İnternet erişimi sınırsızdır	.869	AFY (%)	=7.72
Dersler görsel içeriklerle desteklenir	.831	Standart sapma	=1.26
E-doküman olanakları vardır	.809	Ortalama	=3.80
Ders notları anında paylaşılır	.765	α	=.83
Sosyal medya ders grubu/bilgi paylaşımı vardır	.753	p	=.002
Eğitim Yönetimi			
Bilgi ve becerileri sağlayarak eğitim verimliliği artırılır	.861	Özdeğer	=2.75
Gerek duyulan eğitim konularını belirler	.859	AFY (%)	=6.46
Yönetim kişisel gelişimi destekleyecek etkinlikler gerçekleştirir	.825	Standart sapma	=1.17
Yönetim öğrenci sorunlarına çözüm üretir	.811	Ortalama	=3.71
Yönetim her zaman kolaylıkla ulaşılabilir	.803	α	=.81
Yönetim eğitim programının işleyişini takip eder	.798	p	=.004
Yönetim esnek eğitim programı uygular	.792		
Akademik Tatmin			
Öğretim elemanları akademik olarak tatmin edicidir	.914	Özdeğer	=5.38
Eğitim programı akademik olarak tatmin edicidir	.911	AFY (%)	=15.71
Teknolojik altyapı akademik olarak tatmin edicidir	.895	Standart sapma	=1.02
Eğitim yönetimi akademik olarak tatmin edicidir	.846	Ortalama	=4.01
		α	=.94
		p	=.001

Genel α =0.87; KMO=0.86; Bartlett's Test of Sphericity=2323.11; p<.01; Açıklanan Fark Yüzdesi (AFY)=68.81; Genel Ort.=3.84

Verilere uygulanan faktör analizinde 5 grubun olduğu görülmektedir. Bu grupların dördü bağımsız değişkenlerin oluşturduğu "eğitim programı", "öğretim elemanları" "eğitimde teknolojik altyapı" ve "eğitim yönetimi" olarak belirlenmiştir. Beşinci grup ise bağımlı değişkenlerin oluşturduğu "akademik tatmin"dir. Faktörleri oluşturan değişkenler ile analiz sonuçlarının istatistiksel değerleri tablo 2'de yer almaktadır. Toplam beş faktör grubu içinde yer alan değişkenlerin genel yapının %68.81'ini açıkladığı ve diğer istatistiksel sonuçların uygun değerlerde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Korelasyon analizi sonuçları (N=192)

Faktörler	Değişken sayısı	Ort.	SS	1	2	3	4	5
1-Eğitim Programı	5	3.85	1.09	1				
2- Öğretim Elemanları	7	3.79	1.12	.71*	1			
3- Eğitimde Teknolojik Altyapı	6	3.80	1.26	.77*	.69*	1		
4- Eğitim Yönetimi	6	3.71	1.17	.82*	.63*	.72*	1	
5-Akademik Tatmin	4	4.01	1.02	.74*	.78*	.53*	.51*	1

* $p < .01$ (Pearson Korelasyon, çift yönlü)

Bağımsız değişkenlerin oluşturduğu faktör grupları ile bağımlı değişkenlerin oluşturduğu akademik tatmin faktörü arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Korelasyon analizi tablosunda da görüleceği üzere faktör grupları arasında pozitif, anlamlı ve önemli düzeyde bir ilişkinin varlığı söz konusudur ($r > .50$; $p < .01$).

Tablo 4. Regresyon analizi sonuçları

Faktörler	Standartlaştırılmamış katsayılar		Standartlaştırılmış katsayılar		
	B	St. hata	β	t	p
Sabit	1,278	,357		3,58	,000
1-Eğitim Programı	,341	,068	,282	4,99	,000
2- Öğretim Elemanları	,150	,044	,200	3,41	,001
3- Eğitimde Teknolojik Altyapı	,134	,050	,164	2,71	,007
4- Eğitim Yönetimi	,139	,048	,184	2,92	,004

Bağımlı değişken: Akademik Tatmin, $R = .53$; $R^2 = .29$; Düzeltilmiş $R^2 = .27$; $F = 22.43$; $p < .01$

Bağımsız değişkenlerin oluşturduğu dört faktörün öğrencilerin “akademik tatmin” düzeyi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçları istatistiksel olarak anlamlıdır. Faktör gruplarının akademik tatmin üzerinde bir etkisinin olduğu tablo 4’deki regresyon analizi değerlerinden anlaşılmaktadır ($t > 2$ ve $p < .01$).

Tablo 5. Hipotezlere ilişkin ölçüm sonuçları

Hipotezler	r	t	Sonuç
H ₁ : Eğitim Programı → Akademik Tatmin	.74*	4,99*	Desteklendi
H ₂ : Öğretim Elemanları → Akademik Tatmin	.78*	3,41*	Desteklendi
H ₃ : Eğitimde Teknolojik Altyapı → Akademik Tatmin	.53*	2,71*	Desteklendi
H ₄ : Eğitim Yönetimi → Akademik Tatmin	.51*	2,92*	Desteklendi

* $p < .01$

4. Değerlendirme ve Sonuç

Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin akademik tatmin düzeylerinin kişisel beklentiler, sunulan olanaklar, kurumsal imaj, mezuniyet sonrası kariyer planları gibi pek çok faktör tarafından etkilenmesi öngörülen bir durumdur. Uygulamadaki eğitim modellerinde öğrenci beklentileri aynı olsa da akademik tatmin düzeyleri farklılaşabilmektedir. Öğrencilerin eğitim-öğretim hizmetlerinden memnuniyet derecesini belirleyen eğitim programı, öğretim elemanlarının yetkinlik ve yeterlilikleri, teknolojik altyapı ve eğitim yönetimi GEM ve UZEM’de farklı sonuçlar yaratmaktadır. Yöntem olarak iki

farklı eğitim modeli olan GEM ve UZEM'in yarattığı algılama farklılıklarının temelinde, özellikle UZEM'deki öğrenci profilinin ekonomik ve zaman kısıtlıklarına sahip olması da önemli bir durumdur.

Her iki modelde akademik tatmine etki eden değişkenler içinde yer alan “öğretim elemanlarının sınav” uygulamasının adaletli bir davranış olarak algılanması UZEM'de daha yüksek bir anlam değerini ortaya çıkarmıştır. Doğal olarak bunun temelinde sınav uygulamalarının farklı olması yer almaktadır. GEM'de eğitimin sınıf ortamında ve belirli sürede (saat) gerçekleştirilmesi, UZEM'deki online ve istenilen saatte sınava girebilme kolaylığından dolayı daha düşük bir tutum ölçek değerini oluşturur. Aynı şekilde UZEM'de derslerin bilgisayar ve internet teknolojisini yoğun olarak kullanarak işlenmesi, bu modelde eğitim gören öğrencilerin “dersler bilgisayar destekli işlenir” değişkenine yönelik algılamaların daha yüksek olmasına neden olabilmektedir. Araştırmada bunu destekler bulgulara ulaşılmıştır.

Derslerin görsel içeriklerle desteklenerek işlenmesi ve e-doküman olarak öğrencilere sunulmasının akademik tatmin düzeyini olumlu etkilediği analiz sonuçlarıyla da ortaya konulmuştur. Bu durum UZEM'de GEM'e göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olarak yapılan karşılaştırmada anlamlı bir farklılık yaratmıştır. UZEM, doğal olarak internet üzerinde eğitim programına dayanması nedeniyle GEM'e göre daha zengin bir görsel içerik ve e-dokümana gereksinim duymaktadır. Öğrenci memnuniyetinin sağlanmasında ders içerikleri niteliksel yüksekliği (Demir ve Demir, 2011) ile e-doküman desteğinin öğrenmeye olumlu etkisi (Smith ve Dillon, 1999) öğrencilerin akademik tatmin düzeyini de olumlu etkilemektedir. Diğer yandan, teknolojik eğitim altyapısının farkındalığının UZEM'de daha belirgin olarak ifade edilmesi, GEM ile karşılaştırıldığında UZEM lehine anlamlı bir farklılığı ortaya çıkarmaktadır.

Eğitim yönetiminin öğrenme motivasyonunu olumlu bir şekilde etkilediği araştırma sonuçlarıyla ortaya konulmuştur. Sınıf ortamında daha belirgin bir şekilde etkinliği algılanan “eğitim yönetimi” öğrencilerin bilgi ve becerileri arttırarak eğitim verimliliğine önemli bir katkı sağlamaktadır. Özellikle gerek duyulan eğitim konularını belirlenmesi, öğrenim ve öğrenci sorunlarına çözüm üretmesi, esnek eğitim programlarının oluşturulması ve yönetime ulaşılabilme kolaylığı GEM'de daha yüksek bir algılamayı ortaya çıkarmaktadır. Eğitim yönetiminin öğrencilerin akademik tatmininde önemli bir faktör olarak UZEM ile karşılaştırıldığında GEM'de daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Farklı eğitim modellerinde öğrencilerin akademik tatmini ile eğitim programı (müfredat), öğretim elemanları, eğitimde teknolojik altyapı ve eğitim yönetiminin ilişkisinin olduğu araştırma sonuçlarıyla ortaya konulduğu gibi alan yazındaki benzer çalışmaları da (Douglas, Douglas ve Barnes, 2006; Greenfield ve Ribbins, 2005; Lunenburg ve Ornstein, 2011) desteklenmektedir. Öğrencilerin eğitim ve öğrenme motivasyonlarının sağlanmasında eğitim programını oluşturan nicel ve nitel değişkenler kadar, uygulamada bunların aktarılmasını sağlayan ve etkileşimde bulunarak öğrenmeye katkı sağlayan öğretim elemanlarının büyük rolü vardır. Özellikle eğitim teknolojisiyle bütünleştirerek çeşitli olanakların yönetim tarafından sağlanması bu süreci daha etkin hale getirir. Doğal olarak bu faktörler öğrencilerin akademik tatmin düzeyini belirlemede bir etken olarak rol alması, karşılıklı bir ilişkinin varlığını ortaya koymaktadır.

Bazı araştırma sonuçları Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin daha bilinçli okul tercihinde bulunduğunu göstermektedir (Demir ve Demir, 2014). Doğal olarak bilinçli tercihler, beklentileri belirlerken eğitim hizmetlerinden memnuniyetin de belirleyicilerinden birisi olarak kabul edilir. Öğrenciler akademik yaşamlarında aldıkları derslerin belirli bir amaca yönelik olmasına, güncel konuları içermesine, niteliksel olduğu kadar niceliksel oranına ve alanında yetkin öğretim elemanlarınca yürütülmesine de önem vermektedir. Genelde bilinçli öğrencilerin akademik tatminleri, bu ölçütlerin sağlanamaması durumunda oldukça zor olabilmektedir. Bu çalışmanın gerçekleştirildiği turizm gibi Yükseköğretimde uygulamalı alanlara gelen öğrenciler çoğunlukla yine aynı alandaki liselerden gelmektedir. Bu da bilinçli bir tercih yapıldığını göstermektedir. Araştırmada regresyon analizi sonucuna göre eğitim programının öğrencilerin akademik tatminini etkilediği ortaya çıkmıştır. Bulgular,

hem yukarıda ifade edilenleri hem de oluşturulan hipotezi desteklemektedir. Dolayısıyla H₁: hipotezi desteklenmiştir.

Eğitim programlarının etkinliğini sağlayan faktörlerden birisi de öğretim elemanlarıdır. Öğretim elemanlarının öğrencilerle etkileşimi öğrenme motivasyonlarını sağlarken, adaletli sınav uygulama ve değerlendirmeleri, sorulara hızlı bir geri bildirim, kendini güncel tutabilme, belirlenen ders programına uyma, açık bir iletişim kurma ve ders kaynağı sağlama memnuniyeti olumlu etkileyebilmektedir. Eğitim hizmetlerinden sağlanan memnuniyet düzeyinin yüksekliği ve sürdürülebilirliği akademik tatminin oluşmasına etki eder. Regresyon analizi sonuçlarıyla da desteklenen bu açıklama, H₂ hipotezinin de desteklendiğini göstermektedir.

Eğitimde teknolojik altyapı mevcut koşulları iyileştirerek öğrenimden alınacak verimi artırmak için temel bir araç olarak önemli değer yaratmaktadır. Özellikle UZEM’de etkinliğini daha fazla hissettiren teknolojik olanaklar, günümüzde öğrencilerin yoğun bir şekilde kullanarak bilgiyi paylaşma, e-dokümanlara ulaşım, sınırsız internet erişimi, eğitim materyallerine görsel ve içerik açısından destek sağlama, sosyal medya oluşumu ve tartışma gibi hususlarda önemli bir faktördür. Bu faktörün öğrencilerin akademik tatminini etkilemesi kaçınılmazdır. Zira öğrencilerin zamanın büyük bir bölümünü internette geçirmesi güçlü bir göstergedir. Genel bilgiler ve araştırma bulguları çerçevesinde değerlendirmek gerekirse; eğitimde teknolojik altyapının öğrencilerin akademik tatminini etkilediğini belirtmek mümkündür. Bu da araştırmada H₃ hipotezinin desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Etkin bir eğitim yönetimi, öğrenme sürecinin başarıya ulaşmasının temel taşıdır. Eğitim yönetimi, kurumsal kaynakları örgütleme, eğitim programını öğrenci ve sektöre uyarlama, öğrenci öğrenme ve gelişimini gözleme, sorunları öngörebilme ve zamanında çözüm üretebilme gibi durumları eğitim-öğretime uygun hale getirerek öğrenme verimliliğini etkilemektedir. Olumlu bir öğrenme atmosferinin oluşturulmasında önemli bir rol oynayan eğitim yönetimi öğrencilerin akademik tatmin düzeyinin de belirlenmesinde etkilidir. Buradan hareketle araştırmada H₄ hipotezinin desteklendiği ulaşılan önemli sonuçlardan birisidir.

Son söz olarak; araştırma bulguları, alan yazındaki bilgilerle örtüşmekle beraber, Süleyman Demirel Üniversitesinde yapılan bu çalışmanın sonuçları, diğer üniversitelerde, öğretim kurumlarında ve hatta diğer eğitim modellerinde öğrenim gören öğrencilere genelleştirilemez. Sonraki araştırmaların farklı eğitim modellerinde gerçekleştirilerek genel bir akademik tatmin ölçeğinin geliştirilmesi, bu konuda bir kaynak oluşturulması, eğitim-öğretimde verimliliğin artırılması ve eğitimde kalite ve daha donanımlı bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir değer yaratacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Demir, Ş.Ş., & Demir, M. (2011).Turizm lisans öğrencilerinin akademik beklenti-memnuniyet düzeyinin kariyer planlamasına etkisi. I. *Uluslararası Turizm ve Otelcilik Sempozyumu-UTOS'11*, 29 Eylül-01 Ekim 2011, Beyşehir, Konya.
- Demir, Ş.Ş., & Demir, M. (2014). Öğrencilerin okul seçiminde kurumsal internet sitelerinin rolü: Turizmde Yükseköğrenim düzeylerine göre bir karşılaştırma. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(4), 529-549.
- Douglas, J., Douglas, A., & Barnes, B. (2006). Measuring student satisfaction at a UK university. *Quality assurance in education*, 14(3), 251-267.
- Greenfield, T., & Ribbins, P. (Eds.). (2005). *Greenfield on educational administration: Towards a humane craft*. New York: Routledge.
- Lunenburg, F., & Ornstein, A. (2011). *Educational administration: Concepts and practices*. Belmont: Cengage Learning.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Sekaran, U. (2000). *Research Methods for Business: A Skill Building Approach*. New York: John Wiley & Sons Inc.

Demir, M. & Demir, Ş., Ş. (2014). A comparison the factors affected on academic satisfaction of students between traditional learning and distance learning models, *International Journal of Innovative Research in Education*. <http://sproc.org/ojs/index.php/IJIRE>, 1(1), 01-09

Smith, P. L., & Dillon, C. L. (1999). Lead article: Comparing distance learning and classroom learning: Conceptual considerations. *American Journal of Distance Education*, 13(2), 6-23.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.